

Den svenske prinsesses dansebog

Af Ole Skov

I mit dansebibliotek har jeg en fin bog i rød morocco med guldtryk. På ryggen er trykt "Recueil de Contredance" (samling af kontradanse). Franske kontradanse er danse for flere par, der står overfor hinanden heraf navnet 'kontra'. I denne forbindelse 2- eller 4-pars danse (kvadrille danse). Bogen er i virkeligheden 4 små franske danse-hæfter, der er bundet sammen til en bog.

På forsiden er trykt "À Son Altesse la Princesse Royale de Suède" (til hendes højhed prinsessen af Sverige). Bogen har jeg købt hos en antikvarboghandler i København for omkring 20-25 år siden.

De 4 dansehæfter er nr. 16, 17, 18 og 19 af en samling af "Contre-danses et Walzes par Louis Julien Clarchies, Americain, Chef d'Orchestre des Bals de la Cour". Altså kontradanse af Clarchies, der var leder af hoforkesteret i Paris. Ud over noderne til dansene findes også dansebeskrivelser. Hæfterne er trykt i Paris af udgiveren Frere omkring 1808-10 og er hver på 45 sider. Prisen pr. hæfte var 3 Franc og 60 Cents.

Man ved ikke præcist hvornår, de enkelte numre er trykt, men Clarchies levede fra 1769 til 1815. Han udgav sine hæfter fra en gang i 1790'erne til sin død i 1815. Der kendes i alt 28 hæfter, og jeg har selv nr. 6 og 14-21. Jeg formoder, at udgivelserne begyndte omkring 1795, og den sidste kom sikkert først efter hans død i 1815. Fra begyndelsen er der sandsynligvis kommet 1 og senere 2 hæfter om året.

Louis Julien Clarchies blev født på øen Curaçao i det sydlige Caribien – altså ud for Mellemamerika. Derfor kaldte

han sig "Americain", selv om hans far sandsynligvis var fransk. Curaçao var en del af kolonien "Hollandske Antiller" og er nu selvstændig under det hollandske kongerige. Jeg har ikke kunnet finde et billede af Clarchies, men ifølge nogle kilder var han mulat.

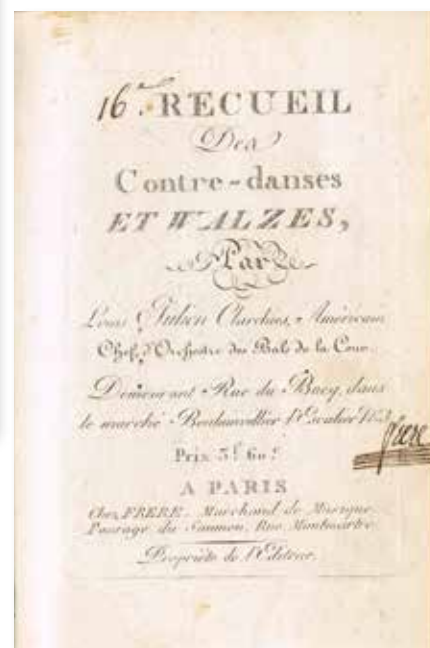

Han var musikelev af Giuseppe Maria Cambini (1746-1825), der var en italiensk cellist, der levede og underviste i Paris samt af d'Henri Capron fransk cellist og sanger, som i 1785 rejste til Chicago.

Clarchies var violinist, danser og dansekomponist. Fra 1800 og til sin død var han orkesterleder ved hoffet i Paris og stod for musikken til hofballerne.

Han må have været ret dygtig, for han var efterspurgt og en af de højest betal-

te musikere og orkesterledere på den tid. Mange af hans kompositioner og danse blev endog kopieret/udgivet af andre. Den tyske musikforlægger Wenck, der havde boet i Paris men flyttede til Holland i 1806, udgav for eksempel i Amsterdam et hæfte med kontradanse, som er næsten helt identiske med dansene i Clarchies' hæfte nr. 19. fra omkring 1810. Wenck har nok kendt Clarchies fra sin tid i Paris og havde sikkert stadigvæk kontakt med ham, efter at han flyttede til Amsterdam.

I min samling har jeg også en salgsseddel underskrevet af Clarchies. Den omhandler salget af 9 kontradanse begyndende med "la Harmand" og sluttende med "la Brémannée" samt 6 Walzer. Han

sælger dem for 70 Livres med alle rettigheder til udgiveren Frere, Marchand de Musique (musik handler) i Paris. Brevet er dateret 23. florial i Republikkens 6. år.

Den specielle "Republikanske kalender" blev indført i 1793 med tilbagevirkende kraft fra oprettelsen af den første republik i september 1792. Kalenderen blev afskaffet igen d. 1. januar 1806. Den 23. dag i "florial" i 6. år er den 12. maj 1798. De i kvitteringen omtalte kontradanse findes desværre ikke i min samling og heller ikke i andre hæfter, som jeg har haft mulighed for at undersøge. Da der kun er tale om 6 Walzer ud over kontradanse, er det højst sandsynligt et tidligt tryk – sandsynligvis et af hæfterne 1-5. I alle de senere udgivne hæfter, som jeg har haft mulighed for at analysere, findes ud over waltzer nemlig også anglaiser, sauteuser, mazuri og mazouka. De eneste hæfter jeg endnu ikke har undersøgt er 1-5, 7, 9, 11, 24 og 27. En dag skal det nok lykkes at finde hæfterne og dermed hvilket nummer, der kom i 1798. Musikken er for 2 violiner.

Hvem var så denne prinsesse af Sverige? Det viser sig, at der ikke er mange muligheder. Jeg skulle jo finde en voksen kvinde eller stor pige, der levede omkring 1810.

Gustav d. 3. (1746-1792) var konge fra 1771-1792. Han havde 2 sønner nemlig Gustav d. 4. Adolf (1778-1837) og Karl Gustav (1782-1783). Gustav d. 4. efterfulgte sin far som konge i 1792, men da han ikke var myndig, var det hans farbror hertug Karl (1748-1818), der styrede landet de første år. Gustav d. 4. blev gift med Frederika af Baden (1781-1826) og fik 5 børn. De 3 var piger, der var født i henholdsvis 1801, 1805 og 1807 og derfor sandsynligvis ikke gamle nok til at få en dansebog omkring 1810. Desuden blev Gustav d. 4. afsat

ved et militærkup i 1809, og hans børn frataget deres arverettigheder.

Moderen flyttede senere tilbage til Tyskland med børnene. Farbroderen blev konge i 1809 og regerede som Karl d. 13 til 1818. Da hans eneste barn døde kort efter fødslen, adopterede han den danske prins Christian-August af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg (1768-1810). Denne døde imidlertid i maj 1810 kort efter adoptionen. Der var megen "ulykke" i det svenske kongehus i denne periode, og der var ingen voksne prinsesser.

En ny prins blev valgt. Det var den franske feltmarskal under kejser Napoleon, Jean Baptiste Bernadotte (1763-1844), som blev kronprins i august 1810. Han tog navnet Karl Johan, og samtidig blev hans kone Désirée (1777-1860) kronprinsesse. Désirée var datter af en silkehandler i Marseille og blev i Sverige også kaldet Desideria. Hun var kronprinsesse indtil 1818, hvor Karl Johan blev konge som Karl d. 14. Johan og Désirée altså dronning. De havde kun et barn den senere kong Oscar d. 1. Da Désirée kom til Sverige i 1810, syntes hun, at der var for kedeligt. Det var langt væk fra det glade liv i Paris, hvor for hun de første år opholdt sig dér meget af tiden.

Med ret stor sikkerhed viser mine undersøgelser, at bogen blev givet til kronprinsesse Désirée i 1810-11, måske som en gave da hun blev "Prinsesse Royale de Suède". Om dansene så har været danset ved det svenske hof eller i Paris, ved jeg ikke. I øvrigt er vores egen dronning Margrethe efterkommer ad 2 linjer tilbage til Désirée. Dronning Margrethes oldefar Frederik

d. 8. (1843-1912) blev gift med prinsesse Lovisa (1851-1926), som var dronning Desirées oldebarn, og dronning Margrethes mor dronning Ingrid (1910-2000) var tip-tip-tip oldebarn af Désirée.

En dag får jeg forhåbentligt analyseret dansene i hæfterne, der kunne jo være nogle spændende imellem, og så er det meget interessant at have en dansebog, som har været ejet af den første svenske dronning i Bernadotteslægten, og som var én af forfædrene til vor egen kongefamilie.

Kilder:
Dansebog i Ole Skov's arkiv

